

Pravna struka - Latvija

Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.
Sljedeći jezici: [lv](#) već su prevedeni.

U ovom odjeljku predstavljena su različita pravna zanimanja u Latviji.

Tužitelji

Organizacija

Ured javnog tužitelja (*Prokuratūra*) jedinstveno je centralizirano **pravosudno tijelo** organizirano kao trodiobni sustav. Na čelu ureda je **glavni državni tužitelj** (*ģenerālprokurors*). On **reagira na povrede zakona i osigurava da se o predmetima povezanim s takvim povredama odlučuje** u skladu sa zakonom. Ured javnog tužitelja sastoji se od sljedećih tijela:

1. ureda glavnog državnog tužitelja (*Ģenerālprokuratūra*);
2. ureda regionalnih javnih tužitelja (*tiesu apgabalu prokuratūras*);
3. ureda okružnih ili općinskih javnih tužitelja (*rajona vai republikas pilsētu prokuratūras*) i
4. ureda specijaliziranih javnih tužitelja (*specializētas prokuratūras*).

Glavni državni tužitelj može, ako je potrebno, osnovati ured specijaliziranog javnog tužitelja za određeno područje s istim statusom kao ured okružnog ili regionalnog javnog tužitelja. Trenutačno postoji **pet ureda specijaliziranih javnih tužitelja** u Latviji:

- ured specijaliziranog javnog tužitelja za organizirani kriminal i ostala područja (*Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētā prokuratūra*);
- ured specijaliziranog javnog tužitelja za više područja (*Specializētā vairāku nozaru prokuratūra*);
- ured javnog tužitelja za cestovni promet u Rigi (*Rīgas autotransporta prokuratūra*);
- ured javnog tužitelja za istraživanje finansijskih i gospodarskih kaznenih djela (*Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūra*) i
- ured javnog tužitelja za istraživanje kaznenih djela povezanih s ilegalnom prodajom narkotika (*Narkotiku nelegālas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūra*).

Ured glavnog državnog tužitelja može nadgledati i rad javnih tijela koja, iako ne djeluju kao tužitelji, pomažu u obavljanju određenih zadataka u okviru kaznenih postupaka koji su u njihovoj nadležnosti. Glavni državni tužitelj osniva, reorganizira i raspušta ta tijela.

Glavni državni tužitelj utvrđuje i strukturu i broj zaposlenika u tim tijelima u skladu sa sredstvima dodijeljenima iz državnog proračuna. Dosada je osnovano samo jedno takvo tijelo: [Služba za sprečavanje pranja novca \(Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienests\)](#).

Uredi javnih tužitelja dio su sudstva. To znači da djeluju neovisno o zakonodavnim i izvršnim tijelima. *Saeima* (latvijski parlament), kabinet ministara i predsjednik mogu uputiti ured javnog tužitelja da utvrdi činjenice koje se odnose na kršenje prava te primaju obrazloženja iz ureda glavnog državnog tužitelja. Međutim, oni se ne mogu miješati u rad ureda javnog tužitelja čak i kada istražuje kršenja prava od velike nacionalne važnosti.

Javni tužitelji mogu osporiti zakonodavstvo koje donose kabinet ministara i javna tijela koje nije u skladu s nacionalnim pravom. Glavni državni tužitelj i državni tužitelji iz Ureda glavnog državnog tužitelja mogu prisustvovati sjednicama kabineta ministara i izraziti mišljenje o stvarima o kojima se raspravlja.

Uloge i dužnosti

Zadaci ureda javnog tužitelja u okviru sudskog istražnog postupka određeni su člankom 2. [Zakona o uredu javnog tužitelja](#).

Ured javnog tužitelja:

1. nadzire istražne terenske radnje istražnih i ostalih tijela;
2. organizira, vodi i provodi sudski istražni postupak te istražnim tijelima daje upute o provođenju kaznenih istraga;
3. pokreće i provodi kaznene progone;
4. štiti prava i zakonske interese osoba i države;
5. u slučajevima propisanim zakonom, predaje dokument kojim se pokreće postupak na sudu ili podnosi prijava.

Prema članku 36. stavku 1. [Zakona o kaznenom postupku](#), javni tužitelj u ime države nadzire i provodi istrage, podiže optužnice, pobjija optužbe i obavlja ostale funkcije u kaznenim postupcima.

Nadzorni tužitelj

Nadzorni tužitelj nadzire istragu određenog kaznenog djela i može:

1. promijeniti odluke službene osobe koja provodi postupak ili članova istražnog tima;
2. zatražiti da osoba neposredno nadređena istražitelju zamijeni službenu osobu koja vodi postupak ili izmijeniti sastav istražnog tima u slučaju nepostupanja u skladu s uputama ili kršenja postupka koje ugrožava tijek kaznenog postupka;
3. razmatrati žalbe protiv djelovanja ili odluke službene osobe koja je pokrenula postupak ili člana istražnog tima, neposredne nadređene osobe istražitelja ili osobe koja obavlja zadatke u vezi s postupkom;
4. donositi odluke kojima se pokreću kazneni postupci ili se predmet upućuje drugom istražnom tijelu;
5. provesti mjere povezane s postupkom nakon obavješćivanja službene osobe koja provodi postupak.

Službena osoba koja provodi postupak

Nadzorni tužitelj (ili drugi tužitelj, prema uputi višeg tužitelja) može postati službena osoba koja provodi postupak (*procesa virzītājs*). Postupak obuhvaća preuzimanje provođenja kaznenog postupka i odlučivanje o tome treba li ili ne pokrenuti kazneni progon. U iznimnim okolnostima glavni državni tužitelj, odjel za kazneno pravo ureda glavnog državnog tužitelja ili glavni tužitelj regionalnog suda može imenovati javnog tužitelja službenom osobom koja provodi postupak u istražnoj fazi.

Kao službena osoba koja provodi postupak, tužitelj može:

1. postići sporazum s optuženikom u vezi s priznavanjem krivnje;
2. odlučiti kazneni predmet uputiti na sud;
3. prezentirati predmet tužiteljstvu prema posebnom postupku;
4. prekinuti kazneni postupak na temelju opravdanih razloga.

Službena osoba koja vodi postupak može donijeti sve postupovne odluke i provesti sve postupovne mjere ili ih uputiti članu istražnog tima ili osobi koja izvršava ostale zadatke u vezi s postupkom.

Viši tužitelj

U skladu sa zakonom viši tužitelj provjerava obavlja li javni tužitelj dužnosti koje su mu dodijeljene te odlučuje o tužbama i kaznama u odnosu na odluke i mjere nadzornog tužitelja i tužitelja/službene osobe koja vodi postupak. Viši tužitelj može, na primjer, odlučiti o prijedlogu nadzornog tužitelja o izmjeni osobe neposredno nadređene istražitelju ili istražnog tijela ili o opravdanosti te zakonitosti odbacivanja optužnice.

Viši tužitelj može:

1. promijeniti odluku istražitelja, člana istražnog tima ili nižeg tužitelja;
2. imenovati ili zamijeniti nadzornog tužitelja ili tužitelja/službenu osobu koja vodi postupak ako nadzor i progon nisu u potpunosti zajamčeni, ili samostalno preuzeti odgovornost;
3. osnovati istražni tim ako količina posla ugrožava dovršetak kaznenog postupka u razumnom roku;
4. zatražiti da se druga neposredno nadređena osoba imenuje istražiteljem ili dodijeliti kaznenu istragu drugom istražnom tijelu.

Odlukom višeg tužitelja, tužitelj se može uključiti u **istražni tim**; službenik koji vodi postupak može od tužitelja tražiti da provede jedan ili više zadataka u vezi s postupkom.

Suci

Organizacija

Ustavni temelj za pravosuđe članci su od 82. do 86. [Ustava](#) u skladu s kojim presude izriču isključivo sudovi. Suci su neovisni i djeluju u skladu sa zakonom. Sudstvo je uređeno [Zakonom o sudskim ovlastima](#). Prema latvijskim zakonima i propisima, suci su nacionalni javni službenici.

Javna tijela, društvene i političke organizacije te ostale pravne i fizičke osobe moraju poštovati neovisnost sudova i imunitet sudaca. Nitko nema pravo zatražiti od suca da pruži objašnjenja o razmatranju određenog predmeta niti se ima pravo miješati u sudovanje, neovisno o svrsi prema kojoj je tako nešto učinjeno. Pri ispunjavanju svojih odgovornosti u odnosu na sudovanje, sudac je nepovrediv. Sudska funkcija ne može se obavljati ako je sudac član političke stranke ili druge političke organizacije.

Uloga i dužnosti

Sučeva je dužnost suditi u građanskim, upravnim i kaznenim predmetima u skladu sa zakonom.

U građanskim predmetima suci razmatraju sporove o zaštiti građanskih, radnih, obiteljskih te ostalih prava fizičkih i pravnih osoba i zakonitih interesa te o njima odlučuju.

U kaznenim predmetima suci razmatraju optužnice podignute protiv osoba i odlučuju o valjanosti tih optužnica. Suci mogu osloboditi nedužnu osobu ili osobu proglašiti krivom za kazneni prekršaj ili joj dosuditi kaznu.

U upravnim slučajevima suci provode nadzor nad zakonitošću postupaka izvršnog tijela (upravni akti koje izdaju ili postupanje koje usvoje) i razmatraju sporove koji proizlaze iz odnosa uređenih javnim pravom. Suci razjašnjavaju zakonska prava i obveze pojedinaca prema javnom pravu. U slučajevima povrede upravnih postupaka, suci sude o predmetima koji se odnose na počinjenje povrede upravnih postupaka i o njima odlučuju.

Profesionalne obveze sudaca obuhvaćaju sve obveze sudaca i sudova prema postupovnom pravu.

Pravne baze podataka

Sudstvo ima vlastiti [portal nacionalnih sudova](#) čiji je sadržaj trenutačno dostupan samo na latvijskome jeziku. Sadržava informacije o latvijskome sustavu sudova, popis latvijskih sudova i sudaca, sudske statističke podatke, kratak opis postupaka primjenjivih u različitim sudskim postupcima ističući njihove glavne karakteristike i razlike te informacije o tome kako predmet pokrenuti pred sudom. Omogućuje pristup izboru tematskih sudskih presuda, rasporedu sudskih rasprava i ostalim informacijama.

Unošenjem referentnog broja slučaja ili sudskog poziva u odjeljku za e-usluge portala (*epakalpojumi*), informacije se mogu dobiti o tijeku sudskog postupka, sudu na kojem se postupak vodi i na kojoj razini, rasporedu zakazanih sudskih rasprava, izrečenim odlukama i prigovorima koji su uloženi u predmetu te o ishodu postupka.

Sudska izvješća objavljuju se na stranicama [sudske uprave](#).

Informacije o trenutačnim **političkim pitanjima povezanim sa sudstvom** objavljuju se na stranicama Ministarstva pravosuđa.

Elektroničke informacije o Vrhovnom sudu i njegovim aktivnostima dostupne su i na web-mjestu [Vrhovnog suda](#).

Svi ti portali dostupni su i na engleskome jeziku.

Organizacija pravne struke: odvjetnici

Odvjetnici

Odvjetnici se smatraju službenicima suda. Oni su neovisni pravnici koji:

- rade na slučajevima na svim sudovima i u sudskim istražnim postupcima ako tako odluče stranke u sporu, optuženici ili druge zainteresirane stranke (njihovi klijenti) te u njihovo ime, a u određenim slučajevima predviđenima [zakonom](#), u ime predsjednika Vrhovnog suda, načelnika sudskog istražnog tijela ili Latvijskog vijeća ovlaštenih odvjetnika (*Latvijas zvērīnātu advokātu padome*);
- daju pravne savjete;
- sastavljaju pravne spise;
- pružaju ostale oblike pravne pomoći.

U Latviji sljedeće osobe mogu biti odvjetnici, pod određenim uvjetima:

1. ovlašteni odvjetnici (*zvērīnāti advokāti*);
2. asistenti ovlaštenih odvjetnika (*zvērīnātu advokātu palīgi*);
3. građani država članica Europske unije koji su kvalificirani za obavljanje odvjetničke prakse u bilo kojoj od država članica Europske unije;
4. strani odvjetnici osim odvjetnika iz država članica EU-a koji mogu raditi u Latviji u skladu s međunarodnim sporazumima o pravnoj pomoći koji su obvezujući za Latviju.

Svi ovlašteni odvjetnici u Latviji neovisni su članovi pravne struke koji su se okupili u neovisno profesionalno nacionalno tijelo, Latvijsko udruženje odvjetnika (*Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģija*). Tijela koja su članovi Latvijskog udruženja odvjetnika su **opća skupština ovlaštenih odvjetnika, Latvijsko vijeće ovlaštenih odvjetnika, Revizorski odbor i Disciplinski odbor**.

Pravne baze podataka

Informacije o **aktivnostima Latvijskog udruženja odvjetnika i Latvijskog vijeća ovlaštenih odvjetnika**, zakonima i propisima o odvjetnicima te o sudovima u kojima obavljaju djelatnost (i kontaktne podatke) te informacije o ostalim pitanjima koje se tiču **pravne struke u Latviji** mogu se pronaći na [web-mjestu](#) [Latvijskog vijeća ovlaštenih odvjetnika](#).

Javni bilježnici

Organizacija

Ovlašteni javni bilježnici (*zvērīnāti notāri*) nadziru javnobilježničke poslove pod nadzorom sudova u skladu s postupcima propisanim [zakonom](#). Latvijski ovlašteni javni bilježnici smatraju se službenicima suda koji ispunjavaju obveze utvrđene zakonom koje su povezane s izvršavanjem javnih ovlasti.

Prema [Zakonu o javnim bilježnicima](#) javni bilježnici ovlašteni su:

- sastavljati javnobilježničke isprave;
- davati javnobilježničke ovjere;
- primati novac, vrijednosne papire i dokumente na čuvanje;
- primati predmete koji se obvezno trebaju predati na čuvanje;
- izvršavati odluke o nasljedstvu;
- sastavljati prijedloge za razdiobu imovine u slučajevima propisno predviđenima zakonom;
- voditi razvode (pod uvjetom da su se oba supružnika složila u pisanom obliku da ne postoji neriješeni spor);
- baviti se djelatnostima koje su predviđene drugim zakonima.

Svi ovlašteni javni bilježnici pravne su struke. Međutim, pri izvršavanju svoje dužnosti, svi javni bilježnici smatraju se javnim službenicima. Ovlašteni javni bilježnici službenici su suda koji rade na regionalnim sudovima i ispunjavaju svoje obveze utvrđene zakonima. U svojem radu, ovlašteni javni bilježnici financijski su neovisni, a njihove tarife određuje vlada.

Svi latvijski javni bilježnici okupljeni su u **Udrugu latvijskih ovlaštenih javnih bilježnika** (*Latvijas Zvērinātu notāru kolēģija*), neovisno nacionalno profesionalno tijelo za ovlaštene javne bilježnike. **Latvijsko vijeće ovlaštenih javnih bilježnika** (*Latvijas Zvērinātu notāru*

padome) predstavničko je i nadzorno tijelo za ovlaštene javne bilježnike te upravno i izvršno tijelo za Udrugu latvijskih ovlaštenih javnih bilježnika. Zadaci Vijeća utvrđeni su u članku 230. Zakona o javnim bilježnicima.

Pravne baze podataka

Podaci o djelatnostima i broju ovlaštenih javnih bilježnika, lokacijama njihovih ureda i ostalim pitanjima u vezi sa sustavom javnog bilježništva u Latviji mogu se pronaći na službenom [web-mjestu latvijskih ovlaštenih javnih bilježnika](#).

Ostala pravna zanimanja

Ovlašteni sudski izvršitelji

Ovlašteni sudski izvršitelji (*Zvērināti tiesu izpildītāji*) sudski su službenici. Ovlašteni sudski izvršitelji pripadaju regionalnim sudovima, provode odluke sudskih i ostalih institucija te provode postupke propisane drugim zakonima.

Ovlašteni sudski izvršitelji pravne su struke, ali pri provođenju postupaka ovlaštenih sudskih izvršitelja smatraju se jednakovrijednima javnim službenicima. Ovlašteni sudski izvršitelji provode svoje dužnosti neovisno i u skladu sa zakonom. Zahtjevi i nalozi koje izdaju ovlašteni sudski izvršitelji pri provođenju sudskih presuda i ostalih presuda pravovaljani su u Latviji.

Ovlašteni sudski izvršitelji obavljaju svoje dužnosti u mjesnoj nadležnosti regionalnog suda kojem pripadaju. Broj ovlaštenih sudskih izvršitelja, njihova imenovanja, ovlasti i granice nadležnosti utvrđuje vlada.

Pri provođenju svojih dužnosti, ovlašteni sudski izvršitelji primjenjuju [Zakon o građanskom postupku](#) i druge zakone i propise te se koriste metodologijom koju je odobrilo Latvijsko vijeće ovlaštenih sudskih izvršitelja (*Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome*, predstavničkog i nadzornog tijela za ovlaštene sudske izvršitelje u Latviji) te preporukama koje proizlaze iz sudske prakse.

Pravne baze podataka

Informacije o lokacijama ureda ovlaštenih sudskih izvršitelja, zakonima i propisima kojima je uređeno zanimanje ovlaštenih sudskih izvršitelja i propisima kojima se uređuju aktivnosti Latvijskog vijeća ovlaštenih sudskih izvršitelja može se pronaći na [web-mjestu Latvijskog vijeća ovlaštenih sudskih izvršitelja](#). Portal je trenutačno dostupan samo na latvijskome jeziku.

Organizacije koje pružaju pravne usluge *pro bono*

U Latviji ne postoji takav popis.

Poveznice

[Ured javnog tužitelja](#), [Služba za borbu protiv pranja novca](#), [Portal nacionalnih sudova](#), [Sudska uprava](#), [Latvijsko vijeće ovlaštenih odvjetnika](#), [Javni bilježnici u Latviji](#), [Latvijsko vijeće ovlaštenih sudskih izvršitelja](#), Ministarstvo pravosuđa Republike Latvije

---

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 07/01/2016